

HRVATSKE Č

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu donašanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova 10. — Prijedložena pisma i zahtjevi tiskaju se po 30 para peti redak ili po pogodbi. — Nepriskrivena pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Demokratska stranka u Dalmaciji.

Zastupnik i prisjednik.

Ima tomu šest godina, da je u ovom katu bio izabran za zastupnika Dr. J. Smoladku, odvjetnik u Splitu. On se je izbora primio i pošao na sabor zadarski, gdje je držao dva oveća govora. U jednom je napao, na vladu u Austriji, a u drugom je mudro opozvao, što je u prvom rekao. Gosp. Smoladku je to malo tko zamjerio, a on sam je bio previže zadovoljan sa svojim položajem. Ostali zastupnici pogлагali su stanovite nade u medene rieči g. Smoladku i u njegove sposobnosti, jer je on znao s njima mudro i prijateljski drugovati. Predužili su ga za prisjednika na Zem. Odbor. On je to odklonio, jer nije htio s ovim i s onim. Došlo na njegovu i opet je bio izabran kako je želio.

Nitko zadovoljniji od gosp. Smoladke. Tu veliki snovi, tu želja za radom, tu pohodu u Zadar. Još nitko nije bio tako susretljiv gosp. Ivčeviću i drugova, kako ju je hvalio Smoladku. Što on zaželi, što on predloži, što on uzhtije, to čine i svi njegovi drugovi na Zem. Odboru, koji su mu tako na ruku, da mu i spise daju i šalju na proučavanje u Split, dok se konačno ne preseli u Zadar.

Tako je bilo do pred sam Božić. Tako se u ovom kotaru hvalio glavom Dr. J. Smoladku. On će — barem odusevljeno — pripovedati — odmah po Božiću u Zadar, da tu kao prisjednik Žemaljskog Odbora oživotori sve svoje osnove, te tako koristi zemlji i narodu svome.

Dr. J. Smoladka nije se mogao tužiti na nikoga. I ne samo da se nije tužio, nego se je hvalio sa svim svojim drugovima. A ni na kotar, koji ga je izabrao, nije se mogao tužiti, jer je nad ovim kotarom bio odusevljen. Svukud ga se liepo dočekivalo, sve mu je išlo na ruku. Mnogi su s njim bili odusevljeni i mnogi su od njega mnogo očekivali. Držao je javne skupštine, okružen od ovanjih prijatelja i birača u Šibeniku, u Skradinu, u Prvicima.

Tako je bilo do pred Božić, kad iznenadu Dr. J. Smoladku javno se zahvalio na mandatu i tako se iznevjeri svojoj rieči, pogazi ju.

Uzrok za što je Dr. J. Smoladka pogazio svoju rieč, da će odmah po Božiću preseći se u Zadar i tu za narod raditi kao prisjednik Žemaljskog Odbora, nije nam poznat. Taj uzrok — po njegovom hvalisanju sudeć — nije obstojeo nekoliko dana na prije zahvalje na mandatu. Taj uzrok je dakle bio posve nedan, a Dr. Smoladka još ga ni danas nije objavio narodu. U navalama, koje je on sasuo na Dra. A. Trumbića, nije taj uzrok naveden.

Kancelarija.

Kažu neki, da se uzrok, za što Dr. J. Smoladka nije pošao u Zadar, sastoji u tomu, što je prisjednička plaća samo 6000 K na godišnju i što bi za takoj malu platu imao da zapusti mnogo unosniju odvjetničku kancelariju u Splitu.

Što je na stvari, nije nam stalo izpitivati, a poznato nam je, da se Dr. J. Smoladka bio odstecio od svih hrvatskih društava u Splitu i da se je baš svojski posvetio, po njegovom mišljenju, veoma unosnoj parnici obitelji Vidović proti seljanima Primoštena i Rogoznice. Radi se o feudalnom pravu obitelji Vidovića na Primošteni i Rogoznicu; radi se da kake 6000 duša u današnje doba bude kmetom sa svom svojom pokretnom i nepokretnom imovinom jednoj obitelji. Tu pravdu je proti seljanima vodio današnji pucanin Dr. Josip Smoladka.

Pred četiri godine takav pučanin Dr. J. Smoladka počeo je izdavati politički list „Slobodu“. On je svoju djelatnost obratio na Split. Počeo podizati štöne i sakupljati oko sebe splitske težake. Mnogi su to pripisali osveti i mržnji proti Dru. A. Trumbiću. Mnogi nestaloj i nemirnoj naravi Dra. Smoladke. Mnogi želi njegovog, da opet politički radi.

Bilo jedno ili drugo ili treće, on je splitske težake oko sebe okupio, a odvjetničku kancelariju mu je u poslu silno poskočila. Računaju

u Splitu, da mu ona nosi od 80.000 do 100.000 kruna godišnje. A to je, i kad se odbjavi svim troškovima na zaposleno osoblje, ipak veći prihod nego onaj na Žemaljskom Odboru.

Dr. J. Smoladka, kao pučanin i vodja pučke stranke, prolazi eto puno bolje, nego su prolazili Pavlinovići, Klačići, Bulati i svi oni nebrojni drugi, koji su se bavili ili bave politikom. Kad nas je bilo već ubočijeno da politički ljudi u imovini štetuju, te i bogati skoro osiromaše, a eto vodje pučke stranke, prijatelji puka i njegovi uzkrisitelji grnu na stoljnu hiljadu.

Vodje pučke stranke to su odmah uvidili. Postaju pučani plemići i Tartaglia; postaju pučani sinovi činovnika Werka; Makale i njima slični. A svi se krasno razumiju i posao pučki. Eno ih kako u kući govorje nje-mački, talijanski i sve, samo ne hrvatski. Eno ih u Zadru kako ostavljaju činovnička mjesta, kako stvaraju trustove kancelarije, kako lovaju izmucenog težaka, hvaleći sebe i svoju robo prepređenju nego li su cigani činili. I ti ljudi, koji s ovim narodom ne čute, koji iz njeg nisu potekli, koji za njegove jade i ne znaju i ne mire, koji mu obećavaju i koji mu se ulagivaju samo radi novca, ti ljudi, koji po siromaški ne znaju i ne mogu živjeti, ti ljudi, koji same sebe gledaju i svu interes, ti postaju vodje pučke. Oni su pučka stranka; a u sebi su silniji i narod naš preziru više nego su to njihovi stariji činili.

Rade oni po onoj latinskoj, koja kaže, „svet hoće da ga se vara, dakle varajmo ga“. I u istinu, u Dalmaciji još nije bilo političkog varanja kakvoga ima danas.

U ime slobode

pučke, svetu se ulagivaju, laskaju, obećavaju, varaju ga, da je već ogavno. Jer njihov je posao razdvajati naš svet i crniti sve i svakoga, samo da im je puk zavesti, tako da ih slije sledi i da tim mladencima jučerašnjim, činovnicima, kancelarjevima puni. Zato udri na sve i na svakoga, koji je do sada radio za puk iz dužnosti, iz ljudavi i želje, da nas narod bude složan i odporan i moćan, da se suprostavi svakom domaćem i tudjinskom izrabljivanju.

I dok se drugi suprostavljaju kamatnica i silnicima; dok je drugi za puk zalagao svoj položaj i sebe, dotle su oni ugodno mirovali, vlastodržima se ulagivali i drugovlajali i prijatelji sna onima, koji su se obogatili na račun težaka, občina i kotarskih zadruga.

Dok je drugi okupljao našu čeljad siromašnije ruke u druživa, u zadruge, dok je drugi na milijune novca providio našem ogromnom težaku Šironu pokrajine, dok je drugi ovog našeg čovjeka pridragio na dostojanstvo slobodnog gradjanina, dok je drugi vodio neužitivi rat proti domaćim i vanjskim silnicim i krovopijam našeg puka, oni su mirovali, silnicim robovali, krovopijam se ne zamjerili, već im bili često i oruđjem.

Danas kad su minula vremena te borbe, kad su još samo odjeci od nje, kad nema više silnika nego samo onde gdje ti silnici postaju pristaša te pučke stranke, kao n. pr. u Sinju i u Šibeniku, danas kad je bečka vlada u svoje svrhe darovala narodima obće pravo glasa, danas ti jučerašnji, krotki jaganci postaju pučani radi sebe, a i radi vlaste, što će se brzo vidjeti.

Vlada,

kako najbolje znaju to dojučerašnji njezini služe, nije nikad bila s pravašima, koji za puk istinski rade. Vlada je nas pravaše uvek proganjala i nastojala uništiti. To najbolje znaju oni, koji su zato odbijali stranku prava, kojoj su u godinama zanosa pripadali. I danas vlada ne gleda dobro stranku prava, a gleda i gledat će dobro one, koji su joj sluge po odgoju, po zvanju, po djelima, po uslugam učenjima joj i po onim koje će joj se učiniti. Vlada tim svojim slugam današnje uprav barnumsku reklamu.

Nami to nije žao, pače želimo, da to bude i još u jačoj mjeri i tako očito, da cieli naš puk to uvidi.

Gospoda demokrati da prikriju svoje djelovanje izjednačuju stranku prava sa popovima i udaraju blesno po njima, kao po najnajusinjim vladinovcima. Ali demokrati pri tom zaboravljaju, da je naše svećenstvo u svojoj ogromnoj većini borilo se junački proti svim tudjinskim vladama i onda, kad su mnogi naprednici služili vladinim oruđjem, a to će naše narodno svećenstvo u redovima stranke prava učiniti i optećati kad naprednici budu očito radili, što su njihovi otiči.

Način borbe,

koji su demokrati odabrali, za to nam jamči. Mi smo s njima na čistu. Osobito ovđe u Šibeniku poznamo njih i njihovo sredstvo. Znamo i da zao se bore, pa smo mislili, kad smo im sve to pri zadnjim izborima dokazali, da im je dosta. A toliko smo im toga, podkreplili dokazima i brojkama, da je i polovica preveć.

Od onda oni uprav bjesne na nas, ali namo do njihovog nemoćnog bjesnila nije bilo stalno niti nam je. Sada u našem gradu imamo njihovog vodju Makalu, koga su oni provali Hannibalom. Ovi redci su njemu namjenjeni, jer izgleda, da se on tom vodstvu ne protivi. Dobro je, drago nam je: svak svomu. Mi ovđe, on u gnusnom svom glasniku.

Ali ako gospodin vodja drži, da će on psovkom i pogrdam pokriti rugobu i gnijele svojih drugova, ona se vara. Ako on drži, da će se naš puk putiti vući za nos praznim obećanjima, onda ne zna što je borba, koju je puk izdržao, da se od silnika oslobođi. A ako taj gospodin drži uobće da svog obraza, onda mu je slobodno, kad hoće, mi ne posvatu i ružiti nego zaviriti u sve knjige, koje će mu se metnuti na razpoloženje, da u njima čita osudu onih, koji današ noće da budu u Šibeniku prijatelji i dobroćinci puka. Danas „prijatelji“ pučki, kad im pravaši otešće moć, da taj puk dave i gule kao što su radili prije.

Nego, videć kako se vodja Makale bacio u vrtlog i prije nego je u Šibenik došao, nami se čini da će ovaj poziv biti uzaludan. Gosp. Hannibal poziva svoju čeljad, on pozna način borbe pučke njegove stranke. Pokazali smo, da ju poznamo i mi. A to nam je za danas dosta.

Parlementarne stvari.

Bać, 10. lipnja.

Program jubilarne povore i Hrvata. Kako je već javnosti poznato, odbor jubilarne povore požalio je, što su se bez njegova hotjena u hitni silog posao ušuljale u program osvade proti Graničarima, koje su u proslavlju sa historijsom istinom. Objećao je isti odbor nadalje, da će nepravednu uvredu popraviti i da će povuci nerazprodane eksemplare, te da će predložiti novo izdanje, u kom će biti izpušteni uvriddljivi izrazi, a hrvatski vojnici će biti spomenuti na dostačan način po istini i povjeti.

To drugo izdanje je već izšlo, kake je od odbora obećano. U ovom drugom izdanju govor se ovako: „... Graničari su po narodnosti Hrvati, obično vitiči, veliki, ilepo izrašeni momci, crnomanjaste boje lica. Hrabri, do skrajnosti odvražni, neprispodobivi u patuljskoj službi, tvrdi i uztrajni, a istodobno obdareni neveranim nagonima prirodnih ljudi, bijaju, hrvatski vojnici krojnoj sile, kakove nije lako nigrđe nači. Ova njihova svojstva dolazila su dobro austrijskoj vojsci, osobito u talijanskim ratovima, i držanje Hrvata najviše je doprinijelo ovakvom uspjehu, da se brzo savladavo ustanak, kad je položaj Austrije već bio postao zdvojen. I ovde je Hrvati zasvjeđeni svojoj vjernosti caru, koji su oni na svim bojnim poljanama Europe pokazali i koja ih je učinila slavnim bojnoj u povijesti monarhije.“ Ta nema skoro dogodjaja u monarhiji, s kojim ne bi bila spojena imena hrvatskih vojskovođa i hrvatskih regimenta.

Kako se vidi, posle prosvjeda drugačije se o Hrvatima govori. Ovim se smatra u zastupnicima i djačkim krugovima ova afera dovršena.

Nego ipak sve ovo sili na razmišljanje. Činjenica je, da se u službeni spis ušuljala bila uvedra bezobrazna i ponizujuća za one Hrvate, koji su pokrili polja Italije svojim tjelesima. A to se nije dogodilo nego za to, što službeni ljudi mire uprav onaj narod, koji im je vjerno služio i za njih se izlagao, kako i sami kažu, po svim poljanama Europe.

Taj službeni spis se prodavao, dievio. To se više povuči natrag ne da. Službeno je uvrđeno povučena, ali uvrđena ostaje mjerom onih čustava kojom se nam dragaju u Beču.

A taj draganje naš narod vidi već odavna, pa mu je skoro ravnodušno: je li ga Beč vredio ili ne; je li uvrde opozivile ili ne; jer on zna, da mi Niemci ne može oteti ponos i poštovanje, kao što ne treba da mu ga uveličaju.

Medutim ne škodi, kad god se može, pokazati zube, jer eto onaj Niemci, koji te prikazuju lupežom i razbojnicom odmah opozivile i hvati jučerašnjeg cigana, danas slavnog Hrvata.

Ali što je nam to, prema našim potrebama; što uvrđena pisana ili izrečena prema činjenici, da smo mi, ti slavni bojovnici, robili izrabljivano i bezpravno.

Je li Niemci robije, kudi ili hvati, to je prema prilikama, a do nas je, da svoja prava izvoštimo i sebi pomažemo.

Carevinško viće. Nastavlja se razprava proračuna bez nikakvog osobitog zanimanja za stupnika. Nastajna sjednica sutra; u petak neće se obdržati sjednica radi jubilarne povore, dočim u subotu, proti dosadanjem običaju, rek bi, da će se sjednica nastaviti.

O doznačenju novčanih sredstava sa strane države pokrajnjima. Zadnjih dana u sjednici car. viće prikazana je vladina zakonska osnova vrhu doznačenja novčanih sredstava pokrajnjima za saniranje djelomično njihovih finansija. Ova se sredstva doznačuju zemljama od povišenja nameta na rakiju, gleda cega je prikazana istodobno druga zakonska osnova, i od diela lice dohodarine, kao što je i dosad bivalo, same će se sad pokrajini doznačiti već iznos. Iz sumarnog izkaza razabire se, da će Dalmacija biti svake godine doznačeno oko 456.389 K. Od ovog iznosa treba odbiti iznos od K 101.944, što je naša pokrajina lani primila od lice dohodarine. Tako efektivni novi iznos, što će Dalmacija primati biće od godišnjih K 354.445. Ne treba spomenuti, da između ove zakonske osnove vrhu doznačenja novčanih sredstava zemljama i osnove o povišenju poreza na rakiju postoji „junktim“, dakle treba da carev. viće obe osnove primi ili obe odbije.

Narodna samosvojnost.

Nikakav rad nije patrioci, ako nema vrhovni cilj narodnu samosvojnost, a po gotovo nije patriocičan onaj politički rad, koji pitanje narodne samosvojnosti uzimaju, kao sporadičnu, a kao glavnu izvoštenu sredstava, kojima se samo stanovite, skupine ili pojedinci mogu da okoriste. Korist javnog rada mora biti dakle takav, da u njemu izčezava korist lična. To se zahtjeva osobito, i za svoju samostalnost.

Pojle, na kojemu se taj rad najočitije zamjećuje, jest pojle narodnog političkog i gospodarskog oslobođenja. Narodno gospodarstvo i narodna politika obuhvata sve gospodarske i političke jedinice naroda, dakle to je opet sve skupa gradivo, koje stvara pojam političkog naroda ili narodne države. Pridizanje narodnog gospodarstva vlastitim silama, vlastitim radom pridizanje je i političko, a tako i obratno. Sve skupa dovodi da narodne samosvojnosti.

Istina je, da u današnje vrijeme nema ni države, a još manje gospodarstva, koje bi bilo od drugog sveta, od drugih naroda i država skroz nezavisno. Ali sasvim tim pravom se narodno gospodarstvo dade zamisliti samo kao posljedica svestranog i razumnog rada jednog samog naroda, a tomu se hoće tri uvjeta ili tri čimbenika: 1. određeno zemljiste, teritorij, na kojem jedan narod stalno obitava i koji služi prirodnim temeljem narodne produkcije, potroška, prometa i t. d.; 2. gospodarska ra-

tinost pojedinih ili mnogih skupljenih u zadruge; 3. državno, uređenje sa vlastitim zakonodavstvom i vlastitom, domaćom javnom upravom, koja omogućuje miran razvitak narodnog gospodarstva.

Kako pak mi Hrvati stojimo u pogled ovih triju uvjeta ili čimbenika, o tome ne treba da danas puno govorimo, jer cijelo dojakošnje pisanje „Hrvatske Rieči“ dokazuje, da nam ti uvjeti nisu zajamčeni, uprav za to, što kao politički narod nismo još dostigli svoje političko oslobodjenje.

Eto najljepšeg dokaza, da je stranka prava ne samo politički nužna, već i gospodarstveno skroz potrebna, jer se boriti za političko oslobodjenje hrvatskog naroda, bez kojega svi gospodarstveni napori mogu imati samo časovitiji i neznačni uspjeha za občinu narodnu stvar.

Narodno gospodarstvo ukzo je spejeno s dotičnim narodom, jer s njim nastaje, s njim se razvija, s njim strada i propada, dionik je narodne prosvijete i političko-narodne povijesti. Narodno je gospodarstvo isto što i narodni jezik, narodne znanosti, umjetnosti i književnosti, narodni obiteljski i čudoredni odnosnici, jer nije moguće zamisliti podpunog narodnog oslobodjenja, ako to nije i političko i gospodarsko i intelektualno i kulturno. To su sve po sebi glavne i bitne biljege, koje očituju narodnu osebujnost i koje, ako nisu uzdržane i razvijane, otežavaju svaki rad, svaki napor, koji ide za narodnom samosvojnošću.

Na razvijat tih biljega, tih osobina ima pravo svaki narod. Zaprjeke, koje se tome na put stavljuju, potiču uvek od njegovih neprijatelja. Za to je vrlo očito, da hrvatski narod ima silu takovih neprijatelja, koji ne dopuštaju nikako da on postane politički, t. j. državni narod iliti u jednu rječ: s v o j narod.

Nego, mi smo svi Hrvati poduprno, uvjereni, muke i napori neprijatelja hrvatskoga naroda ne će ipak zaprijeći naravni razvoj stvari, naravni napreak našeg naroda, koji je kroz stoljeća iznio uvek živu glavu u tučuama okršaja, zapletja i napadaja. Hrvatski narod mora da dodje do svoje slobode, do svoje samosvojnosti, jer težnja za njom biva u njemu svaki dan to jača uprav za to, što neprijatelji njegovi izumijevaju uvek nova sredstva, da ga slave, i za to, što je s vremenom i on posao kon upoznao, da je neharano, i bezplodno, čini usluge drugima i za druge nosit glavu u torbi.

Do narodne svoje samosvojnosti hrvatski će narod sigurno, doči, bude li se uvek borio, za ciljeve, koje mu predočuje i za koje se bori stranka prava. Stranka prava nema druge svrhe, već da svojom borbom izvođi narodnu samosvojnost i da za tu borbu odusevi i uspobi celi narod. Za to ona, ne može nikada izčeznuti u narodu hrvatskom, jer predstavlja sadrži i bori se za narodskovje, narodnu ideju.

Provedbom organizacije stranke prava učinit će se da kake ne samo djelo političke potrebe i uvidjavnosti, već i djelo gospodarskog jamstva za sigurniji rad u buduće, za rad, koji ne će bit bučan i izšaran, samom, reklamom, već koji će bit koristan i onda, kad dostigne svoju svrhu, t. j. kad hrvatski narod postane državnik.

I tada će još uvek trebati stranke prava, jer će ona biti jedina kada, da u narodu sačuva stečena prava t. j. da razvija one osobine, koje ga čine posebnim narodom, narodom hrvatskim, uporavljajući pri tome upravo sva ona sredstva, koja će joj podavati narodno gospo-

darstvo, narodna kultura i u obče sva narodna obilježja, e da se već nikad više ne dogodi, da u hrvatskom narodu, pa ni u najmanjem njegovu dielu, prevlada tudijska pohota, tudijski duh, tudijsko gospodarstvo.

To će biti ona prava narodna samosvojnost, za koju bije i danas srce svakog pravaša, svakog čestitog Hrvata. Misao na tu narodnu divnu samosvojnost neko okupi daleko sve Hrvate u jednu veliku, snažnu, moguću i radišnu stranku, u stranku prava, u kojoj Hrvat ne može drugičje da radi nego hrvatski t. j. za slobodu i ujedinjenje Hrvatske.

Vrijeće doći, pa će svi, koji se sad zagrijavaju za druge stranke i strančice, uvidjet napokon, da je stranka prava sama put i život naroda hrvatskoga. Doći će to vrijeće, pa će svi u nju, da rade, bez ikakovih ličnih ambicija za veliki narodni ideal slobode i samosvojnosti. Onda će sve bit lakše, onda će i gospodarstveno djelovanje zahvatiti življih naroda, sve će se spojiti u jednoj svrsi, u jednom čezniju. Ali dole je inače sve vrijeće izgubljeno, a narod hrvatski — trpi i strada. U ime naroda, uime puka svih što prije u jedan red, u jedan red boja i rada za — hrvatsku narodnu samosvojnost!

Zastoj vinske trgovine.

Jedini naš glavni proizvod o kojem ovisi možemo reći, ciela naša eksistencija jest vino. Je li suša, slana, krupa ili ma koja elementarna nepogoda ovdje ondje uništila lozu za samu jednu godinu, za onaj predio glad je one godine neizbjevljiv.

Doduši nitri krupa, niti ina elementarna nepogoda, izim filoksere nije lanjske godine uništila naše vinograde, pa ipak čuju se glasovi, da u nekim predjelima naše pokrajine pripeti glad. Kamo to može biti? Sasma lako.

Što su krupa, i ina elementarna nepogode poštiedie, to je mudra politika, politika tradicionalna mletačkog lava tako udesila, da tako mora da bude. Naš konob, naše baćve još sada pune su vina, kao da smo usred jamave. Vino u baću, hrane nema, glad je na pragu.

Reči će nam neupruđeni i vlastodržci, pak tko je tome kriv? Zašto vino ne prodaje, pak gladi biće ne.

Ovim našim pijavicama mogli bi upraviti samo jedan upit: a kome?

Dok smo mogli naša vina prodavati uz dosta visoke cene, jer ga oko nas bilo nije, tad nam se namestila nesretna klanzula, a danas ne možemo ga prodati, jer oko nas je sve puno.

Istra, koja je prije bila bez kapi vina, danas ga ima ne samo da nadomiru kućne potrebe, nego i za izvoz. Ugarska, koja je filokserom bila uništena, do danas uredila je svoje vinograde, da ove godine računa na 6 milijuna hektolitara vina, a u roku od 10 godina na 16 milijuna. Hrvatska i Slavonija, kamo je našeg vina išla sila božja, danas je uredila svoj vinogradarstvo tako, da mal ne zadovljava domaću potrebu, a izažva se već sada i u Bosnu. Kako vidimo zastoj u vinskog trgovini kod nas ne će biti za samu ovu godinu, nego za više njih, a možemo reći i za vazduh.

Mi smo okruženi sa zemljama bogatim vinosom, sa ljudima, koji su prošli sve ono, što nas tek čeka i koji su se utvrdili kao čelići u svojim osnovama. Sve ono što su u nevolji doživili, stavlili su u praksu i danas računaju sa gotovim činjenicama. S ovog razloga oni malo po malu iztisnuli će sasma naša vina sa

tržišta, a ako se bude upotrebljavalo, upotrebljavati će se kao materijal, od kojega će opti bit koristan onaj koji zna i koji može crpiti korist, dok će nama ostati tanji kraj.

Kad bi sve ovo i ovako išlo, a da nam ne treba sile novaca, puni više nego prije, mi bi rekli, pa hvala Bogu! ali nije tako. Filoksera nam ruši s reda vinograde, za njihovu obnovu mi trebamo mnogo novaca, a od kuda ih namaknuti, kad nar je u ono vino što ga imamo, ili u podrumu, ili u beczenje dato.

Mnogima će se činiti ova razmatranja čudna, pretjerana, neistinata i t. d., ali nije tako. Udjimo što je reć malo u se, obavimo se oko sebe, zavirimo u vinogradarsku statistiku, pak čemo se uvjeriti, da nar ne može crna budućnost sprema, da crnja biti ne može. Reči će nam se, e pak tko je tome kriv, to je proces koji sledi, udes komu se izbjegće ne može.

Da, krivicu moramo iskreno priznati nosi vlasta, a i mi sami. U doba kad je bio najzgodnji, najpodneseni, kad smo i imali po koji plisnivi karantan, nismo se starali za našu budućnost, nismo pismisili na ono što može doći i što nas kao posljedica čeka.

Izprike ne vrede, one mogu tek ublažiti naše nehnjstvo. Jesmo li mi ikada ozbiljno se zauzeli sa svoje strane, da podignemo i usavršimo naše vinogradarstvo i vinarstvo? Jesmo li ikada ozbiljno bavili se vinogradarskom i vinskom poukom?

Ne. Ali smo uvek vikali na vladu. Sva krivica, kao što je i ima, svajavljivali smo na nju, a da nikada nismo ni pomisili, da sa jednim otresemaj rameni vladini ljudi zbacuju sa sebe svaku vinskih potomstava.

U prošlosti mi smo se mnogi, a možemo reći svi bavili ovdje politikom, a da niesmo znali tu politiku udesiti náprama našim potrebama gospodarskim, u jednu rječ, niesmo znali voditi gospodarsku politiku.

Danas doduše kreću stvari dosta na bolje, a želiti je, da se ovim pravcem proslidje, kako bi i ako kasno, nadoknadiли ono, što smo prospustili sa svoje strane.

Stvari treba da udesimo tako, kako nam ne bi bila potreba, da svaku tražimo od vlasti. Vidimo sami, da sve što nam vlasta daje, da je, da i nevalja, ili nam je na štetu. Eno nam primjera u poljodjelskom zavodu u Splitu. Je li ono poljodjelski zavod?

Ne. Ono je skup ljudi, koji su tu samo da nam kvare i iznaruđuju težačke sinove, da ga nauče nepotrebnim stvarima, a najmanje da ga upute na dobro. Oni u obče nemaju ni pojma o vinarstvu i vinogradarstvu naše pokrajine. Njima je do toga da ugode svojim gospodarstvima, a ovima opet, da se mogu povoljiti kako lijevo vrše svoju teutonsku ulogu.

Ovo smo nuzgredice naveli, samo da upozorimo one, da ne narod nastupaju i koji su na položaju da brane i čuvaju narodne interese i da za narod rade, da bi bilo vec skrajno vreme, da se ozbiljno počne misliti o našoj gospodarskoj budućnosti bez obzira na vlast. Mi treba da unapred nastojimo sami se svojim silama pomoći, kako bi se mogli i samoj vlasti nametnuti, a ne pred njom se ponizivati do prosječenja.

Naša je vinska trgovina zakrkla, možemo reći težko, da se ikad podigne do prve svoje visine, a to je svemu uzrok, što se sami nismo postarali, da naša vina uredimo, na način, koji se neće bojati utakmice.

Douđe ovdje ondje bila je po koja zdrava pojava, ali i ta je vremenski ili izčeznuti krenula tako na zlo, da bi bolje bilo, da je nikada ni bilo nje.

Časovi su ozbiljni, a zabrinutost je velika. Počnimo dakle, jer je bolje ikad nego nikad.

U prvom redu zemlja ima tražiti, da se sasvim preredi poljodjelski zavod u Splitu i povjeri u ruke čovjeku, koji zna što zemlja treba. Svaki oveći posjednik, koji može da razpolože sa statinu kruna na godinu, neka svoga sina ne šalje u školu, e da kašnje pože glavu namirnicu, radje neka ga dade na gospodarske nauke, kako bi od tog bilo koristi i otci i sinu i narodu.

Zemlja neka otvori, nekoliko nagrada i podpora za učenje vinogradarstva, konobarstva i trgovine, kako bi u roku od nekoliko godina mogli imati vlastitih sinova u ovim granama praktično upućenih.

Današnji je viek viek praktičnosti, a iko njom ne računa, propada.

Naprana ovome u buduće vlastajmo se. Svak novčić, što ga troši, naša pokrajina, naše občine, za izobrazbu naših mladića, neka bude uložen samo za praktične gospodarske nauke, a u prvom redu za vinogradarstvo, maslinarstvo i ribarstvo. Ovo su tri gospodarske grane, o kojima ovise življene našeg naroda. Zaludu

je, tko zna taj i ima, a znati ne može onaj, koji ne uči.

Da mi danas imamo izobraženi domaći ljudi, koji su svršili mjesto univerze više gospodarske vinogradarske i trgovacke škole, kako bi drukčije i naše vino prolazilo i danas valjda ne bi kukali.

Kod nas je dobre volje, ali ova bez znanja ne pomaže.

Sva naša gospodarska družava dati će onda samo željeni uspjeh, ako budu imala na čelu ne samo ljudi dobre volje, nego i ljudi znanja. Bez ovoga dogadjati će se ono, što se dogodilo sa vinarskom udružbom, družtvom za izvoz dalmatinskih proizvoda itd. Da su odmah pri osnuvci ovih družava bili na čelu ljudi praktični, ljudi znanja, gdje bismo mi danas bili?

Zato, želimo li da našoj trgovini vina pročimimo, postavimo nov temelj, temelj znanja i praktična rada. Bez ovoga mi čemo uzdati za prodajom, a gladovati pored punih bačava.

Viesti.

Braća Sokolašima. Pozivlju se sva braća Sokolaši, da pristupe sutra u nedjelju u 9 sati pr. podne na prijavu. Zdravol! Uprava „Sokola“.

Klub stranke prava u Šibeniku. Po načelu uprave stranke prava imaju se ustrojiti mjestni klubovi u smislu ustava stranke, prihvatićen na skupštini u Splitu dne 14. pr. mij. Poslovnom odboru bilo je povjerenje, da u svrhu sazove pravaše Šibenika i da njihovom voljom ustroji mjestni klub stranke prava. U tu svrhu pozvani su Šibenski pravničari na sjednicu, koja će se držati radi ustrojenja mjestnog kluba stranke prava i to u dvorani „Sokola“ dne 14. o. m. u nedjelju u 10 sati jutrom.

Napadaj talijan. I u Mandalini nijkidan talijanci sa jednog talijanskog parobroda navalili na one mirene seljane kamjenjem bez ikakva pravog razloga. Za malo, da nije došlo do krunih.

Ovakovom bezobrazluku talijanske čeljadi treba stati na kraj za vremena, jer može imat grdnih posljedica. Principis obsta!

Antunovo ove godine življeno. U gradu sve užurbanje, a u crkvu sv. Franje jučer i danas svi vratili na stotine. Popodne je obhod, koji kao uvek uspijeva krasno, jer sudjeluje množivo naroda.

Kinematograf otvoren je danas i sutra od 6 i pol do 9 i pol sati. Program je isti, kao i u jučer. U pondjeljak novi vrlo žaljivi program.

Domobrani pričuvnici, njih 180, dolaze dne 16. t. mj. u Šibenik na ljetne vježbe od 28 dana.

„Ubožkom Domu“ udjeliše da počaste uspomenu blagop. Milovan Dulibić: Ante Cosolo K 2; Ante Mandić K 1. Da počasti uspomenu blagop. File Rajević: Ante Cosolo K 2. — Uprava „U. D.“ najsrdačnije zahvaljuje!

Izvoz drvlja. Jučer je oduptovao za Aligr i Bonu parobrod „Brento“ krac drvlja iz sklađista Steinbeiss. Na njemu su oduptovani i tročići mornara, što su bila upuščana radi napadaja na Šupu, dok su dvojica ostala u zatvoru i to onaj, koji je Šupu ranio i onaj, što je pucao iz pištole.

Učiteljski Glas. Preksutra izlazi 6. broj ovog glasila „Saveza dalmat. učitelja“ sa ovim sadržajem: U Zlatni Prag! — Naši uredovni paušali — Individualizovanje nastave. — Kotarski školski nadzornik — Grafologija. — Uzgojna pouka prama načela praktičnosti. — Uz posebne nastavne osnove. — Uputi na izpitima sposobljenja. — Predsjedništvo u mjes. škol. vježbi. — Vjesnik.

Za ribarstvo. Kako ljetno, tako kod nas sve to manje ribe, a to s razloga što dinamit kod nas caruje, a mi smo bez ikakova ribarskog nadzora. Svak čini što ga volja, prava anarhija. Ribarski stražari nemamo. — Pitamo, kad će se pomorska vlast uveriti, da je dinamit uzroku propasti ribarstva kod nas? Kad će uvažiti predlog mjestnog ribarskog povjerenstva, te imenovati preko ljeta dva privremena stražara? Zar ćeka da prije belaj sve odnesi i da sve propade?

Imenovanje. Gosp. Stjepan Marčić imenovan je strukovnim učiteljem, a gospodin N. Jakšić pravim učiteljem obrtne škole u Splitu. Čestitamo!

Iz Rogoznice opeč nam se tuže na užasni smrđ, koji se onom varošicom rasprostire uslijed toga što iz ondješnje tvornice srdelja bacaju na hiljadu ribljih glava u more pod samo zalo. Upozćemo Rogoznicane, da se proti tome prituže na političku vlast, jer je po zakonskim prisilama, tvornica je dužna takav materijal bacati u more van luke (in alto mare). Kad bi to bio na šetu ribarima, onda tvornica mora da izkopava naročite jame za kopokavanje takvog smrdljivog tvorničarskog odpadka.

Povratak N. P. namjestnika. U ponedjeljak posle podne povratio se je preko Rieke „Gödöllőm“ u Zadar namjestnik Nardelli. Došao je inkognito, tako da nije bilo nikakova službenog prizeca. Namjestnik je odmah nastupio svoju službu.

Za prodaju čahurica. Čahurice već se pojavljuju na trgovštima, ali cene ne odgovaraju krasnom proizvodu. Na talijanskim trgovštima plaća se jedva 2 lire i po najbolja vrst, dok su kod nas cene još niže; prve su se čahurice prodale po 1 K i 60 para. Odbori za gojenje svilene bube u Dalmaciji imali bi pokupiti sav proizvod svoga kotara i čekati da cene poskocene; inače u ovom časovitom sniženju cena razpršila bi se sna muka naših težaka gojitelja, koji su se nadali puno većoj dobiti. — Zadarski odbor za gojenje svilene bube javlja, da će se ovogodišnje čahurice platiti po 2 K i 50 para.

Rakija iz suhih smokava. Poznato je koliko su naši zastupnici radili, da bude donušeno u Dalmaciju peči za domaću porabu rakiju od suhih smokava. Sad iz Beća javljuju, da je ministarstvo izdalo naredbu, po kojoj ova rakija bit će u Dalmaciji oproštena od nameta pečenja.

Uvređa Hrvata pred carevinskim večem.

U nastavku specijalne razprave o proračunu zastupnik Dulibić tužio se, da se ekonomski razvitak Dalmacije ne pospušta tako, kako se je očekivalo. Zastupnici hrvatskog naroda time se ne mogu da zadovolje. Hrvatski narod jest, što se tiče narodnih političkih pitanja posve bezpravan. Ove godine, za jubileju slavi u Hrvatskoj orgije najimamniji absolutizam i najodvratnija korupacija. Za svoju vjernost dobiva hrvatski narod perfidiju za plaću. Kakovom su mržnjom stanoviti elementi zadojeni naprama hrvatskom narodu, vidi se po programu „Festiviza“, koji sadrži oduren klevete protiv hrvatskih vojnika. Odbor se je istina pokazao pripravnim da odbije nečuvene tvrdje, te je dao izraza svome željenju, ali to ne može izbrisati sa svetačinje, da stanoviti elementi upotrebljuju i ovakove svečane zgrade, da se na nečuvan način na hrvatskom narodu osvete, što se ne može dosta oštro odbiti i žigosati.

Zadovoljstvo Hrvatima. Odbor za priručivanje jubilarne povorke u Beču upravo je na Dra. Ivčevića otvoreno pismo, kojim žali, što su u programu za svečanost bile uvrštene riječi, koje stope sasvim u opreci s historijskom istinom, a na štetu hrvatskog naroda. U isto vrijeme odbor sačuđuje, da su knjižice s ovim programom bile povučene i da se pripređuje drugo izdanje, u kojem su one nečuvene ostavljene.

Prolom oblaka i tuča u Dalmaciji. Proljeli dana haralo je nevrije na otocima Hvar i Braču. Osobito su osjećene občine Hvar, Supetar, Sutivan i Milna na Braču. Prolom oblaka razinio je zemlju iz vinograda čak u more — a tuča je uništila sve usjeve, vignoge i masline.

Majgori i Dalmacija. Beckov govor o Dalmaciji doći će na dnevni red i u peštaškom saboru. Zastup. Hody ubilježio je o tom pitanju interpellaciju, a obrazložiti će je danas. Bit će zanimivo, kako će na Becka navaliti član one većine, čija je vlast proglašila Dalmaciju inozemstvom, a banovinske zastupnike velezdajnicima, jer da se sastaju sa „Dalmatinima“.

Novo hidrauličko poduzeće. Inžinir Dešković zatražio je kod sinjskog poglavarstva dozvolu za izrabljivanje vodene snage. Cetine kod položaja „Čikotina“. Pad vode proizvajat će električnu snagu, koja će se upotrebiti za pravljenje umjetnog gnojiva i rasvetu.

Škvari u Korčuli. Novine doznavaju, da je vlast našim podupreti moderniziranjem škvaru u Korčuli i da se je ministarstvo trgovine u tu svrhu obratilo ministarstvu finansija da mu stavi na razpoloženje 200,000 kruna.

Povišenje cena na željeznicama. Nekoliko trgovaca iz Šibenika i Splita upravise na zast. Vukovića kao člana državnog željezničkog veća molbu, da bi na ovogodišnjem zasjedanju pomenutog veća intervenirao proti naumjenjenu povišenju svih prevoznih ciena na prugama dalm. državnih željeznic, što bi trgovini i narodnom gospodarstvu bilo od velike stete. Zastupnik Vuković govorio je o tome u tarifarnom odboru željezničkog veća, gdje su mu rekli, da ministarstvo namjerava povisiti vozne cene na svim dalmatinskim željeznicama i da se sada to pitanje proučava. Željezničko veće, po prilici do jedne godine dana, bit će obavijesteno i zamoljeno, da izjavи svoje mnenje.

Reforma obranbenog zakona. Razprave o reformi obranbenog zakona živahn se vode među austrijskim i ugarskim vladom. Sudjeći po naglom predlaganju i rješavanju nekih važnih zakona sa strane ugarske vlade drži se,

da će u jeseni doći u ugarskom parlamentu do veoma važnih razprava. Do sada se je držalo sigurnim, da će izborna reforma i reforma obranbenog zakona u jeseni zadati najviše posla peštanskom parlamentu. Ali sad se pogovara, da će vojničke povišice biti već u delegacijama prijavljene i da će novi obranbeni zakon doći kao prva tačka na dnevni red u jesenskom zasjedanju. Poznato je, da će Magdari privoliti na vojničke povišice, ako im se dadu neke narodne koncesije, koje se u novije doba nazivaju vojničkim reformama. Koncesije, koje sad traže Magdari, napravim onima da ere Szellove izvanredno su reducirane. Do sada su obje vlade razpravljale o pitanju zaštava i zakujčile reformu vojnog kaznenog zakona, koji će sad odgovarati svim modernim i narodnim zahtjevima. Pitanje jezika u vojski bit će rješeno na način, da će se užeti u obzir narodne želje Madjara, ali u toliko, u koliko to ne bude prejudiciralo spremnosti i jedinstvu vojske.

Porez na rakiju. Vlada je prikazala zastupničku kuću zakonsku osnovu o povišenju poreza na rakiju. Dio toga poreza bit će namijenjen pokrajinama u svrhu uređenja pokrajinskih finansija. Računa se, da će Dalmacija od toga primiti 456.385 K.

Odbijeni prosjed. Javljaju iz Osječa: Upravni odbor županje virovitičke uložio je na vlastu prosjed, što je veliki župan Rajacich uvedao prije, nego je položio službeni presudu. Rauch je dakako i ovaj prosjed odbio, jer je u njega „zeljezna ruka“, koja se ne brine za zakon i njegovo rješenje.

Povesta „Relkovićeva“ barjaka. Svečanim načinom i uz sudjelovanje stranih družava obavljena je na 7. tek. mј. u Vinkovcima povesta „Relkovićeva“ barjaka. Iz Bosne sudjelovači izaslanstva „Trebevića“, brčanskog „Hrvata“ i Šamca. Slavlje je uspješno vrlo krasno.

Ratne naručbe. Austrijska ratna mornarica naručila je u tržaškom brodogradilištu „Stabilimento Tecnico“ osam torpedarka, koje moraju biti gotove tjekom dojduće godine. Ovom naručbom brodogradilište je dobilo dosta posla za podulje vremena.

Ireditističke demonstracije na Rici. Na Rici je došlo u prošu subotu do ireditističkih demonstracija. U tamošnjem kazalištu „Fenice“ prikazivao se je u Austriji zabranjen komad Girolama Rotette „Il Romanticismo“. Iza svakog Šina povlađujuće prisutno običinstvo kličući demonstrativno proti Austriji. Posle komada ponovile su se demonstracije na ulici. Riečko redarstvo, koje se u kazalištu držalo posve pasivno, nije ni na ulici interveniralo proti demonstrantima.

Talijanski napadaji na slovenski Sokol. Primorski Slovenci predrigli su u nedjelju u Goricki sokolski slet. Talijani su uzalud tražili kod ministarstva, da se zabrani. Kad su sokolaši došli u grad, predrigli su Talijanski velike demonstracije, te su bacali na sokolaše kamenje. Više je osobu ranjeno i nekoliko uapšeno. Jedan bataljun vojništva upozastavio je napokon red.

Redređenje činovničkih plaća u Bosni. Kralj je odlukom od 5. ov. mј. prihvatio uređenje plaća bosanskih zemaljskih činovnika po shemi austrijskoj. Ova reforma stupa na snagu od 1. srpnja ov. g.

Osudjeni radi veleizdaje. Javljaju iz Banjaluke u Bosni. Vojnički sud osuđuju Jankovića Dragomira zbog zločina veleizdaje radi objelodjanja članka u „Otačbinu“ na 15 godina težke tamnije, a popa Prokopija na 10 godina, te Jungića na 8 godina. Ostali su rješeni. Vrhovni vojnički sud u Beču osudu je u celiostu potvrdio.

Uži skupštinski izbori u Srbiji. U Srbiji su obavljeni uži izbori za srbsku narodnu skupštinu u sedam kotara, pri kojima je opozicija opet pobjedila, jer je dobila četiri mandata, dok su staroradikalci osvojili tri mandata. Po tomu imade vlada sada sveukupno 85 mandata, mlađoradikalci 48, narodnjaci 19, na prednjaci 7, a socijaldemokrati 1 mandat.

* Matica Slovenska. Knjige „Matica Slovenske“ za god. 1908. počela su se već štampati, te će bezdvojno izći početkom prosinca.

Japanska plemenitost. Na 11. ov. mј. u Port-Arturu otkriven je spomenik ruskim vojnicima, koji su pali za vrijeme obesjedanja. Spomenik je podignut na račun japanske vlade. Ceremoniji su prisustvovali nekoji ruski časnici. Japanskim zastupateljima predsjedao je general Nogi.

Sastanak ruskoga cara i englezkog kralja u Revalu. Dne 9. ov. mј. u 2 sata posle podne bio je na jahti „Polarna zvezda“ doručak, kojem carica nije mogla prisustvovati, jer je bila odviše umorna. Poslije je kralj Eduard poduzeo razgovor s ministrom-prednjikom Stolipinom. Ruski ministar izvanjskih

posala Izvolski i državni podtajnik englezkoga vanjskoga ureda Hardinge imali su na jahti „Almas“ konferenciju, koja je potrajala 1 sat. U večer je bila serenada, na kojoj su se izvadile ruske i englezke pjesme.

Hrvatsko podporno društvo. u Pragu primilo je nadalje slijedeće doprinose: Trgovačko-kombinacija u Zagrebu, prof. V. Spinčić, zastupnik na car. vjeću, gospodja Wodwroka i g. Roko Bradanović, veletržac u Pragu darovaše po 100 K; A. L. Antić i drugi u Bakru 20 K; Gg. F. Arnold, Gj. Bedeković, Alois Bolon, St. Kovačević, J. Horáček, D. Hirsch i Dr. Ante Dublić po 10 K; gđa Ivana Gršković u Trstu gđ. Dr. Matys u Kunte, redaktori „Časa“ po 5 K; redaktor g. Dušek 2 K. — Odbor „Hrvatskog podpornog društva“ izriče izkrenu zahtvalu svim plemenitim drevateljima, što su društvo pomogli znatnim doprinosima, da može svoju svrhu što lakše podignuti. Pošto je svrha društva humanitarna, to molimo sve prijatelje omladine, da nas bilo kojim doprinosom potpomognu u našem djelovanju za siromašne djake.

kože raznovrstne, kože za podplate, gotove gornje dijelove crevalja, i ostale predmete zasjećajuće u postolarsku radnju s velikim izborom obuće za gospodje, gospodu i djeci, i s postolima za kupejki kao što i masti svih boja za syjetljanje postola uz vrlo umjerene cene, koje se ne boje utakmice, mogu se naći u novom dučanu

C. Chiabova-a

Plokata na vrh glavne ulice kod kazališta Mazzoleni.

PRAVA GUMA

za navrćanje američkih loza

doviba se u drogariji

Vinka Vučića
Šibenik

Jamči se za najbolju
vrst robe.

Prodaja pravog sumpora
Extra i Engleske modre
galice.

IVAN RUDE

Šibenik — Glavna ulica

preporuča P. n. občinstvu svoj veliki izbor ilustriranih razglednica i svoju bogatu obskrbljeni papirnicu sa svim pišarničkim predmetima.

Prodavaju se školske knjige i raznovrsni koledari.

Veliko skladiste igračaka, galanterijske sitinarije, predmeta iz terakote. Najljepši izbor parfumerija itd. itd. Cene umjerene. Naručbe se opremaju svom pošpišnošću.

Cast mi je objaviti P. N. Občinstvu, da mi je povjereno za Šibenik i okolicu glavno zastupstvo.

— osiguravajućeg zavoda —
,Victoria“ u Berlinu
nemeljena god. 1853.

Osiguravajuće grane jesu sledeće:
1.) Pučko osiguravanje: a) za zdrave osobe do 14 g. bez liečničke preglede.
b) za zdrave osobe od 15-te godine unaprijed takodjer bez liečničke preglede.
2.) Osiguravanje u slučaju smrti i preživljavanja. (Mješovito osiguravanje).
3.) Osiguranje glavnica i prištendje.

Na zahtjev daju se potanje obavještajne i o drugim nuzgrednim granama osiguravanje.

— UVJETI NAJPOVOLJNIJU. —

Ša stovanjem

JURAJ GRIMANIĆ — Šibenik.

THE EDISON KINEMATOGRAF

u atriju „kazališta Mazzoleni“

VRLO ŠALJIVI PROGRAM

za ponedjeljak, utorak i srijedu

od 15. do 17. lipnja 1908.

Prvi dio: „GVIET MLADOSTI“ (vrlo smješni prizor).

Drugi dio: „DOBRO LI JE VINO!“ (šaljivo).

Treći dio: „BESJEDA NOGA“ (šaljivo).

Cetvrti dio: „KRPARI KAO KARAKTERISTE“ (šaljivo).

Petri dio: „ŽENA KAO REKLAMA“ (šaljivo).

ULAZNE CIENE: 1. mjesta (nastojanje i sledalice 50 para. II. mjesto (klape) 30 para. Dječaci do 10 godina i volnica momčad I. mjesto 30 para. Dječaci do 10 godina i volnica momčad II. mjesto 20 para.

◆ Hotel Dinara ◆

Šibenik kod mjestnog kazališta

obskrbljen je izvrstanom kuhinjom.

— udobnim i zdravim sobama i svim

— ostalim mogućim komfortima. —

— CIENE VRLO UMJERENE.

Preporučuje se Javnačka ud. Dodig.

NUISOL

pripravljen od

— BERGMANNA I DR. U TEČENU —

jest i ostaje kao i do sada

najbolje naravno sredstvo

za bojadisanje kose i brade.

Cena K. 3.

Dobivaju se sve tri boje

— u Drogariji Vinka Vučića — Šibenik.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u kontokorrentu u ček propisu; ekskomptuje mjenice, financira trgovske poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimaju najkvalitetnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstvu obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Pričuvna zaklada 100.000

Centralna Dubrovnik

- Podružnica u Splitu, i Zadru. Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAĆNICA

kupuje i prodaje državne papire, razretrnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod ždrihanja. Revizija srećaka i vrijednostni papiri bezplaćno. Unovčenje kupona bez odprtka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebne predmete, dragocjenosti, kamene itd. uz najkvalitetnije uvjete.

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK

Izrađuje svakovrsne radnje, kao: Knjige i brošure, sve vrsti tiskanica za občinske, župne i druge uredske, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd. te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu, plesne redove itd. Drži u zalihi sve vrsti občinskih, župnih i drugih raznih tiskanica.

Solidna izradba. **Umjerene cene.**

Naručbe obavljaju se brzo i točno po zahtjevu.

Schicht-
SAPUN
Jest najbolji!

Kad ja perem rublje svoje,
ponos i bogatstvo moje,
bratavča baš nemam mnogo muke,
ni me odiš bole ruke,
jer ja rabim sapun Schichtov,
Brzo mi je posao gotov.

Steckenpferd
--- Bay-Rum ---
najbolje sredstvo za pranje glave.

10-7

Vinko Majdić
valjni mlin u KRAJU

proizvaja najbolje vrste pšeničnog brašna i brašna za krmad uz najniže cene.

Najveća proizvodnjava:
Brašna poslužba, Izravni i izravničasti za Dalmaciju i Bosnu-Hercegovinu, Izvor, Sarajevo, Boko Kotorsko, Babić & Klein Zadar.

Zastupatelj u Boku Kotorsku, Radostav G. Žutic, Kotor. Zastupatelj, uz okrug Prij: Lacko Kriz, Puli. Zastupatelj za okrug Trst: Aleks. Rupnicki i dr., Trst, via smero novog broj. II. 152-1

NE CITATI

samo već kučati se mora davno prokušani medicinski recept

STECKENPFERD

od llijanova mleka SAPUN

od BERGMANNA i Druga, Draždjan i Tetschen na/L od prije poznat pod imenom BERGMANNOVA SAPUNA

od llijanova mleka da se lice oslobodi od sunčanih pješčica, da zadobije blefi tem i nježnu boju. Preplatno komad po 80 para u drogariji VINKA Vučića ŠIBENIK

Banka Commerciale Triestina

Uložke u krunam uz uložničke Listove: sa odkazom od 5 dana uz 2^{1/2}% 15 " " 3^{1/2}% 30 " " 4^{1/2}%

Uložke u zlatnim Napoleonima ili engl. funtimi (sterlinam) uz uložničke Listove: sa odkazom od 15 dana uz 2^{1/2}% 30 " " 2^{1/2}% 3 mjes. 3^{1/2}%

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatin ulazi u krijept 15.0 Novembra i 10.0 Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosioca sa škademcima od 1 mjeseca uz kamatinak od 1^{1/2}%.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uvođenja, uz kamatinjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mještajnih računa, mjenice glasenice na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korenista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednu uz dobit od 3^{1/2}%.

Otvara tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utvrđenje mjenica na svu mjesto inostranstva, odrezački i izdržebanih, vrijednostnih papira na umjereno uvjete.

Osiguruje vrijednote proti gubicima žrijebanja

Banka Commerciale Triestina.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.
UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Žrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2.

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Sarajevo, Slijepet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

- osiguranja glavnica za slučaj doživljajeva i smrti;
- osiguranje miraza;
- osiguranja životnih renta.

II. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovinina i odgojnina sa i bez lečiščke pregledbe.

III. Putna osiguranja na male glavnice bez lečiščke pregledbe.

IV. Protiv štete od požara:

- Osiguranja zadruga ruka (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
- Osiguranja pokretinja (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
- Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadržana imovina u svim odjelima iznosi: K. 1,410,816.28
Od toga jamčevne zaklade: K. 1,000,000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K. 820,000.00
izplaćene odštete: K. 2,619,582.36

Za Dalmaciju pobliže obavlesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatia“ u Slijepetu.

Poslovnička u Slijepetu, ulica Do Sud br. 356.

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLOJNE UVJETE.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5
..... Vlastita zgrada. ....

Ekspaljuje sve bankovne i mjenične poslove: ekskomptuje mjenice, daje predjumove na vrijednostne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladistištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebreni novac, te banknote i, unovčuje kupovne i izdržebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje dozname na sva glavnjača tržista monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrećavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekućoj gironaču.

Obavlja sve bankovne poslove u načelu najnajbrže i najavestivije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najnajbrže uvjete.

Preporučuju se

Prodajemo prve vrste
ngleške modre GALICE
garantirane

po 27 novčića kilogram
Razne vrste sumpora u različite vrće
i veličine uz najpovoljnije cene.

Grubišić-Ressel i Bakašun